

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 136/2023-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 159/2022 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 128/2020) takto

rozhodol:

1. Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 159/2022 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 128/2020) **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky **prikazuje** v konaní sp. zn. 2 Cdo 159/2022 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 128/2020) konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** Najvyšší súd Slovenskej republiky **povinný** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **758,53 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 29. novembra 2022 (doplnenou 16. februára 2023, pozn.) domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 159/2022 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 128/2020) (ďalej aj „napadnuté konanie najvyššieho súdu“). Navrhuje v napadnutom konaní najvyššiemu súdu prikázať konať bez zbytočných prietáhov a domáha sa priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 3 000 eur, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

1.1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 136/2023-19 z 2. marca 2023 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o nečinnosti najvyššieho súdu v napadnutom konaní. Uviedol, že po vydaní rozsudku Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 119/2019 z 21. novembra 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“), ktorým krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 C 99/2014 z 31. októbra 2018, sťažovateľ ako žalobca v 2. rade proti rozsudku krajského súdu podal 13. marca 2020 dovolanie (ktoré doplnil 16. marca 2020, pozn.). Dovolanie bolo okresným súdom najvyššiemu súdu predložené 18. júna 2020.

3. K priebehu napadnutého konania sťažovateľ uviedol, že po predložení dovolania [(18. júna 2020, pozn.), keď bola dovolaciemu konaniu pridelená sp. zn. 2 Cdo 128/2020, pozn.] bol následne spis najvyšším súdom bez vykonania akéhokolvek úkonu vrátený 9. júna 2022 okresnému súdu s pokynom, aby okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie. Po zaplatení súdneho poplatku (zaplatený 5. júla 2022, pozn.) bolo dovolanie znova predložené najvyššiemu súdu 22. júla 2022 (keď bola dovolaciemu konaniu pridelená sp. zn. 2 Cdo 159/2022, pozn.). O dovolaní od jeho opätovného predloženia nebolo najvyšším súdom rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému konaniu namieta prietahy zapríčinené úplnou nečinnosťou najvyššieho súdu v období od prvotného predloženia jeho dovolania (18. júna 2020, pozn.) do vrátenia veci okresnému súdu na účel zaplatenia súdneho poplatku za podané dovolanie (9. júna 2022, pozn.). Argumentuje, že dovolací súd počas uvedeného dvojročného obdobia

nevenoval predmetnému spisu akúkoľvek pozornosť. Uvedený záver podľa sťažovateľa vyplýva už len z toho, že najvyšší súd nevykonal ani jednoduché úkony administratívnej povahy zamerané na zistenie, či okresný súd pred predložením dovolania vykonal všetky zákonom predpísané úkony, a teda či bolo možné o dovolaní rozhodnúť. V tejto súvislosti poukázal na závery nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 430/2022-27 z 11. októbra 2022, ktorým síce nebolo vyhovené jeho ústavnej sťažnosti smerujúcej proti postupu okresného súdu (v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 99/2014, pozn.), avšak bolo v ňom konštatované, že prieťahy v súvislosti s už uvedeným obdobím nečinnosti idú na ťarchu najvyššieho súdu. Na záver poukázal na to, že ani po opätovnom predložení jeho dovolania o ňom nebolo najvyšším súdom rozhodnuté.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, replika sťažovateľa a prehľad procesných úkonov

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

5. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení sp. zn. KP 3/2023-114, Cpj 71/2023 doručenom ústavnému súdu 27. marca 2023 v podstatnom uviedol, že vec napadla na najvyšší súd 18. júna 2020 a bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie senátu 2C (pôvodne pod sp. zn. 2 Cdo 128/2020, pozn.), pričom 7. decembra 2020 došlo k zmene referujúceho sudcu (z dôvodu dočasného prerušenia výkonu funkcie sudcu u pôvodného sudcu spravodajcu, pozn.). Dovolací súd prípisom z 30. mája 2022 (bez vydania rozhodnutia, pozn.) vec vrátil (pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania, pozn.) predkladajúcemu súdu prvej inštancie. Spis bol následne prvoinštančným súdom opätovne najvyššiemu súdu predložený na rozhodnutie o podanom dovolaní 22. júla 2022 (vec bola pridelená senátu 2C a je vedená pod sp. zn. 2 Cdo 159/2022, pozn.). Uviedol, že konanie vo veci stále trvá, argumentoval veľkým nápadom nových podaní, značným množstvom doteraz nerozhodnutých a prerozdeľovaných vecí (v dôsledku odchodu sudcov do dôchodku, prípadne pre ich odvolanie z funkcie sudcu kvôli veku, ako aj pre pozastavenie výkonu funkcie sudcu pôvodného sudcu spravodajcu, pozn.). Zároveň poukázal na nedostatočné personálne obsadenie najvyššieho súdu sudcami, ako aj na zmeny v obsadenosti kolégií v dôsledku zániku správneho kolégia najvyššieho súdu. Uzavrel to konštatovaním, že doterajšia dĺžka napadnutého konania (aj vzhľadom na uvedené faktory, pozn.) nie je neprimeraná, zodpovedá charakteru a významu dovolacieho konania. V tejto súvislosti podotkol, že nevykonanie žiadneho úkonu zo strany dovolacieho súdu bez ďalšieho neznamená, že je dovolací súd vo veci nečinný a že dochádza k prieťahom.

III.2. Replika sťažovateľa:

6. Sťažovateľ sa na výzvu ústavného súdu z 28. marca 2023 k stanovisku najvyššieho súdu vyjadril podaním ústavnému súdu doručeným 11. apríla 2023, v ktorom argumentoval, že podané vyjadrenie najvyššieho súdu podľa jeho názoru nie je spôsobilé vyvolať pochybnosti o odôvodnenosti ním podanej ústavnej sťažnosti. K argumentácii najvyššieho súdu dodal, že dĺžka dovolacieho konania v jeho veci nie je neprimeraná vzhľadom na jeho očakávanie, ale s poukazom na jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Je toho názoru, že najvyšší súd vlastnou nedbalosťou zapríčinil stav, kedy sa o jeho dovolaní môže meritórne rozhodovať až po približne dvoch rokoch od prvého predloženia spisu okresným súdom, pretože najvyšší súd až po takejto

dobe od jeho prijatia, bez vykonania akéhokoľvek úkonu, tento spis vrátil na okresný súd s pokynom vyzvať sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Uzavrel to tvrdením, že skutočnosť, že dovolací súd počas tejto doby nevykonával ani len jednoduché úkony administratívnej povahy nemožno pripísať na ťarchu ani vyťažnosti najvyššieho súdu a ani náročnosti rozhodovania o dovolaní ako o mimoriadnom opravnom prostriedku.

III.3. Prehľad procesných úkonov:

7. Ústavný súd z obsahu na vec sa vzťahujúceho najvyšším súdom zaslaného súdneho spisu okresného súdu (sp. zn. 16 C 99/2014, pozn.) zistil, že prvýkrát bolo dovolanie sťažovateľa (ako žalobcu v 2. rade, pozn.) okresným súdom na najvyššom súde predložené 18. júna 2020 (keď bola veci pridelená sp. zn. 2 Cdo 128/2020, pozn.). Následne jediným ďalším úkonom vykonaným 30. mája 2022 zo strany dovolacieho súdu bolo vrátenie veci (pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania, pozn.) prvoinštančnému súdu. Po opätovnom predložení dovolania na najvyššom súde 22. júla 2022 (po tom, ako sťažovateľ na základe výzvy okresného súdu uhradil súdny poplatok za dovolanie, pozn.) vo veci nebol zo strany dovolacieho súdu vykonaný žiadny ďalší procesný úkon.

III.4. Ústne pojednávanie:

8. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov konania a obsahu spisového materiálu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom (dovolacom, pozn.) konaní.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 34/2022).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Na tomto mieste zároveň ústavný súd dáva do pozornosti, že najvyšší súd ako súd dovolací preskúmava rozhodnutie odvolacieho súdu na základe podaného dovolania v intenciách dovolacích dôvodov a robí tak

na základe skutočností, ktoré boli zistené a preukázané v celom súdnom konaní. To znamená, že svoj prieskum zameriava aj na konanie, ktoré napadnutému konaniu predchádzalo. Z toho teda priamo vyplýva aj zvýšená faktická a časová náročnosť dovolacieho konania. Ako podstatné k dovolaciemu konaniu treba uviesť, že primárnou úlohou najvyššieho súdu ako najvyššej súdnej autority v sústave všeobecných súdov v krajine pri rozhodovaní o dovolaní ako mimoriadnom opravnom prostriedku je v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP legitímne očakávanie každého, že jeho vec bude rozhodnutá v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Z miesta, ktoré zastáva najvyšší súd v hierarchii všeobecných súdov, rezultuje, že najvyšší súd rozhoduje iba v najzásadnejších, spoločensky najvýznamnejších a právne najnáročnejších prípadoch, čo tiež môže znamenať, že časový rámec, ktorý najvyšší súd na vydanie rozhodnutia potrebuje, má zodpovedať významu jeho rozhodovania (I. ÚS 289/2022).

12. Aj s poukazom na uvedené bolo v danom prípade úlohou ústavného súdu posúdiť, či v napadnutom konaní došlo k vzniku priesťahov, či ich vznik bol spôsobený primárne postupom najvyššieho súdu alebo na ich vznik mal vplyv aj postup samotného sťažovateľa, ako aj to, aký vplyv na priebeh napadnutého konania mala povaha prejednávanej veci.

13. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd v danom prípade konštatuje, že konania o žalobách o odstránenie zásahu do vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v zásade nie je možné považovať za obzvlášť zložitú. Ústavný súd tak aj po zohľadnení špecifik dovolacieho konania (ako boli uvedené v bode 11 tohto rozhodnutia, pozn.) neposúdil uvedené kritérium ako spôsobilé ospravedlniť vznik priesťahov v napadnutom konaní. Navyše, ako je uvedené nižšie, dovolací súd sa zbytočných priesťahov dopustil ešte pred tým (v rámci posudzovania splnenia procesných náležitostí dovolania, pozn.), ako by uvedené kritérium (z hľadiska vecného posúdenia dovolania, pozn.) mohlo mať rozhodujúci vplyv na jeho postup.

14. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že v jeho postupe nevzhliadol žiadne okolnosti, ktoré by zásadným spôsobom negatívne ovplyvnili doterajšiu dĺžku napadnutého konania. Ani z vyjadrenia najvyššieho súdu nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by signalizovali vznik priesťahov v dôsledku postupu sťažovateľa. Práve naopak, z obsahu spisového materiálu je možné dospieť k záveru, že sťažovateľ obratom reagoval na výzvu (adresovanú mu prvoinštančným súdom po vrátení mu dovolania najvyšším súdom, pozn.) na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie.

15. K tretiemu kritériu, a to postupu najvyššieho súdu, je potrebné uviesť, že ústavný súd v napadnutom konaní jednoznačne identifikoval jeho nečinnosť. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že najvyšší súd bol vo veci od prvého predloženia dovolania okresným súdom (18. júna 2020, pozn.) až do 30. mája 2022 (keď vec vrátil pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania prvoinštančnému súdu, pozn.) úplne nečinný v podstate celé dva roky. V tomto ohľade ústavný súd nemôže inak ako sa stotožniť aj s námietkou sťažovateľa v tom zmysle, že dovolací súd tak jednoznačne zanedbal svoju povinnosť zistiť, či okresný súd pred predložením dovolania vykonal všetky zákonom predpísané úkony, resp. či sú splnené predpoklady, resp. zákonné podmienky (v danom prípade, či bol zaplatený súdny poplatok za podané dovolanie, pozn.) pre uskutočnenie dovolacieho konania.

16. Na základe uvedeného ústavný súd dospel v danom prípade k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Po zhodnotení všetkých okolností musí skonštatovať, že priet'ahy v napadnutom konaní boli spôsobené primárne úplnou nečinnosťou najvyššieho súdu po prvotnom predložení dovolania, keď počas obdobia dvoch rokov nevykonal ani len základné posúdenie splnenia procesných náležitostí súvisiacich s predložením dovolania, resp. s vedením dovolacieho konania. Teda napriek judikatúre ústavného súdu o úlohe najvyššieho súdu považuje ústavný súd skutočnosť, že najvyšší súd nebol schopný posúdiť podané dovolanie bez zbytočného odkladu po predložení spisu z hľadiska dodržiavania princípu procesnej ekonómie za ústavne neudržateľné.

16.1. S poukazom na uvedené nie je preto možné ani akceptovať názor najvyššieho súdu, podľa ktorého napadnuté konanie, resp. jeho doterajšia dĺžka spĺňa štandardy dovolacieho konania. Zároveň ústavný súd dospel v okolnostiach veci k záveru, že najvyšší súd nepostupoval v intenciách časovo primeraného a efektívneho rozhodnutia vo veci, resp. najmä časovo primeraného posúdenia splnenia podmienok na začatie dovolacieho konania. V tejto súvislosti je potrebné poukázať tiež na to, že uvedená nečinnosť dovolacieho súdu sa zdá byť o to závažnejšia, že ako vyplýva zo súdneho spisu, žaloba vo veci bola podaná ešte v roku 2011 [pričom v roku 2014 bolo konanie vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade zastavené a nárok sťažovateľa (vtedy ako žalobcu v 3. rade, pozn.) spolu so žalobcom v 2. rade bol vylúčený na samostatné konanie, pozn.], preto mal najvyšší súd dovolaciemu konaniu venovať zvýšenú pozornosť.

16.2. V súvislosti s najvyšším súdom uvádzaným značným nápadom nových podaní, ako aj doteraz nerozhodnutých a prerozdeľovaných vecí, s aspektmi súvisiacimi s nedostatočným obsadením dovolacieho súdu sudcami, ako aj zo zmenami v obsadení jeho kolégií ústavný súd v zmysle už svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že si štát túto úlohu neplní, v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľa. Uvedené aspekty tak rovnako nie sú okolnosťami, ktoré by vzhľadom na okolnosti veci boli spôsobilé ospravedlniť už uvedené priet'ahy vzniknuté v rámci tohto dovolacieho konania.

16.3. Ústavný súd zdôrazňuje, že od účastníkov konania (sporových strán) obracajúcich sa na všeobecné súdy s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu spôsobené zlou organizáciou práce. Ústavný súd zdôrazňuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších zamestnancov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (I. ÚS 289/2022).

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní boli porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadosťučinenie

18. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení namietaných práv prikázal najvyššiemu súdu konať bez zbytočných prietáhov. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, najvyššiemu súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza (bod 2 výroku nálezu).

19. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľ požadoval priznanie zadosťučinenia vo výške 3 000 eur. Uvedené odôvodňoval primárne poukazom na úplnú nečinnosť najvyššieho súdu v trvaní dvoch rokov od prvého predloženia dovolania, keď v dôsledku nedbalosti dovolacieho súdu jeho vec (ním podané dovolanie, pozn.) nemohla byť prejednaná a nemohlo byť o nej rozhodnuté.

20. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na tieto základné okolnosti. Prvou je zohľadnenie celkovej doterajšej dĺžky napadnutého konania (toho času v trvaní približne 2 rokov a 9 mesiacov, pozn.), pričom prihliadol primárne na to, že v rámci tohto obdobia bol dovolací súd úplne nečinný počas súvislého úseku dvoch rokov. Navyše, ústavný súd zdôrazňuje, že úlohou najvyššieho súdu pritom v danom štádiu bolo len posúdiť, či podané dovolanie spĺňa podmienky na jeho predloženie dovolaciemu súdu a začatie dovolacieho konania. Zohľadniac uvedené, ako aj skutočnosť, že stav právnej neistoty sťažovateľa trvá, ústavný súd rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 1 000 eur (bod 3 výroku nálezu).

22. Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovел tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 758,53 eur (bod 4 výroku nálezu).

24. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,83 eur a hodnota režijného paušálu je 11,63 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 (podanie repliky k vyjadreniu najvyššieho súdu). Celkovo sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov v sume 632,11 eur. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 126,42 eur, pretože právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu